

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра економічної та соціальної географії

Юрій Барський, Лариса Маковецька

**Методичні вказівки до виконання та захисту
випускних кваліфікаційних робіт для магістрів
денної та заочної форм навчання
освітніх програм «Географія. Економіка»,
«Економічна та соціальна географія»**

Луцьк – 2017

УДК 911.3:30/33(072)
ББК 65.04я73-9
Б26

Затверджено науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, протокол № 3 від 15.11. 2017 року.

Рецензенти:

Потапова А.Г. – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Заєць Л.О. – кандидат історичних наук, доцент, начальник навчально-методичного відділу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

М54 Барський Ю. М. Методичні вказівки до виконання та захисту випускних кваліфікаційних робіт для магістрів денної та заочної форм навчання освітніх програм «Географія. Економіка», «Економічна та соціальна географія» /Ю.М.Барський, Л.О. Маковецька. – Луцьк: Східноєвроп. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. – 48 с.

У виданні вказані вимоги до написання випускних кваліфікаційних робіт з економічної та соціальної географії, методики викладання, подаються необхідні методичні поради студентам щодо їх виконання та оформлення.

УДК 911.3:30/33(072)
ББК 65.04я73-9

© Барський Ю.М.,Маковецька Л. О., 2017
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017

ВСТУП

Випускна кваліфікаційна робота – це вид наукової роботи, яка являє собою індивідуальне та самостійно виконане дослідження, що дає можливість виявити ступінь та рівень наукової підготовки магістра з визначеного фаху. У роботі необхідно показати:

- знання спеціальності;
- знання конкретного предмета дослідження;
- уміння одержувати інформацію за допомогою наукових методів;
- уміння осмислити конкретну інформацію;
- загальногеографічну ерудицію та вміння логічно мислити;
- уміння працювати з науковою літературою;
- загальну грамотність та мовну культуру;
- володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою;
- уміння оформляти рукописи.

Основа роботи – дослідження, що характеризують розміщення й сучасний стан господарства України, галузеву спеціалізацію регіонів різного таксономічного рівня. При цьому повинні бути враховані соціально-економічні зміни, які відбуваються в нашому суспільстві на сучасному етапі, нові підходи в економіці та географії виробництва, в системі управління господарським комплексом та регіональним розвитком.

Мета роботи – глибоко й науково правильно вивчити окремі питання теорії і практики визначеної проблематики, розробити необхідні наукові та методичні пропозиції, самостійно оволодіти методами наукового дослідження, а також закріпити й поглибити теоретичні знання, одержані студентами на лекційних, семінарських (практичних) заняттях у тому числі і з педагогіки та методики навчання у ВУЗі та школі.

Завдання випускної кваліфікаційної роботи:

- вивчення чинної нормативної бази та аналітико-статистичних показників державних органів з питань економічної діяльності суб'єктів господарювання та регіонального розвитку;
- дослідження умов та чинників розміщення і функціонування об'єкта дослідження;
- аналіз соціально-економічний стану обраного об'єкта дослідження (галузі, адміністративного району, області, міста, підприємства і т. п.) з обов'язковим виділенням основних проблем його розвитку та шляхів їх вирішення;

- обґрунтування методичних особливостей використання матеріалів дослідження у навчально-виховному процесі вищої (середньої загальноосвітньої) шкіл(спеціальність 014 «Середня освіта»).

1. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До основних етапів належать:

- вибір теми та об'єкта дослідження на основі вивчення актуальності проблеми загалом;
- формулювання мети та основних завдань;
- пошук та опрацювання інформації, систематизація літературних, довідкових, статистичних та інших матеріалів;
- складання плану;
- написання тексту та обробка рукопису;
- графічне, картографічне оформлення отриманих результатів;
- подання роботи керівнику на перевірку і допуск до захисту;
- захист випускної роботи.

Під час роботи над темою студент консультується з науковим керівником. Зокрема, із науковим керівником розробляє індивідуальний план-графік виконання магістерської із зазначенням усіх етапів та термінів її виконання, який підписує студент, науковий керівник та затверджується на засіданні відповідної кафедри. Він складається у двох примірниках, один з яких одержує студент, інший зберігається на кафедрі. Зміна плану-графіка виконання допускається тільки за згодою наукового керівника.

У процесі написання студент повинен використовувати певні наукові методи дослідження.

Усі наукові методи дослідження поділяють на емпіричні (експеримент, спостереження, опис), теоретичні (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, пояснення, систематизація, класифікація тощо) та методи моделювання. Розглянемо коротко основні з них.

Експеримент – науково поставлена перевірка штучно викликаного явища в точно врахованих умовах, що дає змогу стежити за його розвитком, керувати ним і, якщо потрібно, відтворювати це явище знову. Експериментальне дослідження складається з таких етапів:

- формулювання наукової гіпотези;
- підготовка завдання, об'єктів та умов для проведення дослідження;
- спостереження за ходом експерименту, вимірювання необхідних параметрів;
- аналіз і узагальнення отриманих результатів;
- формулювання висновків, оцінка теоретичного та практичного значення отриманих результатів.

Спостереження проводиться за заздалегідь продуманим планом, спрямованим на досягнення поставлених завдань. На відміну від експерименту, дослідник не може керувати умовами, а тільки спостерігає, робить вимірювання, описи, які не повинні впливати на хід процесу.

Опис об'єкта дослідження проводиться у процесі вивчення поодиноких об'єктів, щоб одержати найточніші відомості про них.

Аналіз – поділ об'єкта на складові частини.

Синтез – об'єднання окремих елементів системи в єдине ціле.

Абстрагування полягає у відкиданні тих властивостей та рис об'єкта, які перешкоджають його розумінню в «чистому вигляді».

Індуктивний метод – поступовий перехід від окремих тверджень до загальних висновків.

Дедуктивний метод – міркування від загального до часткового.

Наукове пояснення висвітлює зв'язки між предметами (явищами), розкриває принципи та закони їх взаємодії.

Моделювання – метод опосередкованого пізнання, за якого процес, що пізнається, певним чином узгоджується з іншими параметрами системи. Модель – штучний (речовинна або знакова система) чи природний об'єкт, здатний замінювати досліджуване явище на певних етапах вивчення.

1.1. ВИБІР ТЕМИ

Перелік тем випускних кваліфікаційних робіт оновлюється та затверджується на початку навчального року на засіданні випускової кафедри та рішенням вченої ради факультету. Студентам надається право до 15 вересня вибрати тему та наукового керівника. Зразок заяви про затвердження теми та наукового керівника на ім'я декана факультету подано у Додатку Б. Закріплення за студентом конкретної теми та призначення наукового керівника здійснюється до 25 вересня на засіданні кафедри. Довільна зміна студентом теми своєї роботи не допускається.

Тема повинна зацікавити, викликати прагнення вивчити її суть. Лише за таких умов у процесі роботи можна практично реалізувати поставлену у роботі головну ідею, зробити свій внесок у розвиток цієї теми, викласти свої уявлення та думки щодо визначеної проблематики.

Не пізніше 1 грудня поточного навчального року загальний список усіх випускних кваліфікаційних робіт, які виконуватимуться на кафедрі, затверджуються вченою радою факультету.

1.2. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ І ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ

Відповідно до теми магістр разом із науковим керівником визначає мету, об'єкт, предмет дослідження та основні завдання, які необхідно розв'язати в процесі висвітлення теми випускної кваліфікаційної роботи, та її структуру (Додаток В).

1.3. ПОШУК І ОПРАЦЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЛІТЕРАТУРНИХ, ДОВІДКОВИХ, СТАТИСТИЧНИХ ТА ІНШИХ МАТЕРІАЛІВ

Інформація з будь-якої наукової теми досить об'ємна, насичена спеціальними термінами та поняттями. Це викликає певні труднощі.

Одночасно з ознайомленням із літературою повинна проводитись її систематизація, а це неможливо без створення картотеки. У тематичну картотеку вноситься опис використаних літературних джерел та Інтернет-ресурсів.

На картці повинні бути записані всі вихідні дані видання. На звороті можна дати короткий опис або записати окремі цікаві для дослідження факти, що містяться в роботі. У верхньому правому та лівому кутах картки залишають вільне місце для нанесення шифрованих позначок під час подальшого систематизування картотеки за темами та алфавітом.

За такого науково обґрунтованого методу роботи з літературою особливо важливо чітко обмежити коло інтересів. Однаково небезпечно як збільшувати його, що призведе до неякісного, неповного опрацювання літератури, так і безпідставно звужувати, результатом чого буде повторний пошук із близької тематики (зайва робота, особливо під час обробки реферативних видань). Тому і науковому керівникові, і випускнику із самого початку треба досить чітко сформулювати кінцеву мету своєї співпраці та спрямованість окремих її етапів.

1.4. СКЛАДАННЯ ЗМІСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст є відображенням структури роботи, під якою розуміють порядок компонування і взаємозв'язок окремих її частин. Сформуванати зміст необхідно на початку роботи, після попереднього ознайомлення з літературними джерелами.

Слід виділити два основних етапи формування змісту:

- 1) складання попереднього варіанта;
- 2) остаточне визначення кінцевого варіанта змісту, оскільки після проведення початкових етапів роботи тема найчастіше зазнає уточнень, завдання роботи отримує більш чітке спрямування.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи має бути складним і включати: вступ, основну частину (окремі розділи з підрозділами), висновки, список використаних джерел, додатки (Додаток Д).

Складання змістукоригує науковий керівник.

1.5. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Обсяги та вимоги до написання випускної кваліфікаційної роботи визначаються випускаючою кафедрою та затверджуються вченою радою факультету на початку навчального року. Загальний обсяг магістерського дослідження, що виконується на кафедрі «Економічної та соціальної географії» не повинен перевищувати 70 (і не бути меншим 50) сторінок, без списку використаних джерел, додатків.

Титульна сторінка є обов'язковим структурним елементом роботи (Додаток А).

Зміст розміщують на початку роботи.

У випадку якщо у роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи і т.д., вводиться **Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів**, який друкується двома колонками у яких, ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку. Якщо спеціальні терміни, символи, позначення і таке інше повторюється менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ. Обґрунтовується актуальність теми; мета і завдання; об'єкт і предмет дослідження; елементи наукової новизни; практичне значення одержаних результатів; апробація; обсяг.

Обсяг вступу – 2–3 сторінки друкованого тексту.

Основна частина умовно поділяється на складові: теоретико-методична, дослідницько-аналітична та розробка і апробація комплексної програми дослідження. Загалом випускна кваліфікаційна робота складається з 3 або 4 розділів.

Перший розділ є теоретичним дослідженням, мета якого – систематизація здобутих знань відповідно до обраної теми.

Містить огляд сучасного стану теорії та практичної реалізації проблем, які є предметом дослідження. Розглядаються такі аспекти проблеми: поняття предмета дослідження – категорії, характеристики, процеси; взаємозв'язок з іншими географічними та економічними категоріями, характеристиками, процесами.

Теоретична частина повинна містити не тільки інтекстову інформацію (інформацію, яка належить іншим авторам, що необхідно зазначати в тексті, з обов'язковим посиланням на авторів або літературне джерело), а й власну думку дослідника щодо конкретного положення. Власне ставлення до інтекстової інформації може виявлятися за допомогою допоміжних конструкцій, наприклад: «не можна не погодитися з думкою...», «слухно вважати», «як стверджують...», «як справедливо вважав...», «ми вважаємо, що...»тощо.

Обов'язковим параграфом першого розділу є загальний опис методики дослідження, яка використовується для написання роботи, а також зазначення та опис конкретних методичних підходів до кожного із параграфів.

Розділ складається із 2 підрозділів. Обсяг першого розділу – не більше 15 сторінок.

Оскільки економічна та соціальна географія аналізує процеси розміщення, тому слід дослідити умови та чинники формування, розвитку та розміщення продуктивних сил і виробничих відносин досліджуваної території, зокрема детально ті з них, які обумовлюють функціонування об'єкта дослідження. Як правило це здійснюють у *другому розділі*, який повинен включати групи чинників:

- *економіко – географічні чинники*, передусім *географічне положення* об'єкта дослідження, в тому числі економіко-географічне, транспортно-географічне тощо. У параграфі відображають адміністративний поділ та загальні географічні особливості території;
- *природно-географічні* (рельєф, кліматичні особливості та агрокліматичні ресурси, земельні ресурси з їх ґрунтовими різновидами

та структурою земельного фонду, мінерально-сировинні ресурси, водні ресурси, лісові та біологічні ресурси, природно-заповідний фонд тощо);

- *соціально-демографічні* (чисельність населення та його динаміка за останніх 5 років, співвідношення міського та сільського населення, природний рух і природний приріст населення, його статеві-вікова структура, трудові ресурси та їх використання, структура зайнятості та рівень безробіття, рівень життя населення(середня заробітна плата), міграційні процеси, релігійні конфесії та національний склад тощо);

- *соціально-історичні* передумови формування господарства регіону та сучасні трансформаційні процеси регіонального розвитку.

Залежно від завдань та необхідності *перелік чинників для аналізу можна доповнити.*

Розділ складається із 2–3 підрозділів і загалом повинен становити не більше 10 сторінок від загального обсягу роботи.

Третій розділ – це аналітико-статистична частина. Цей розділ є центральним у роботі і містить аналіз та оцінку функціональної структури та сучасний економічний стан та характер розміщення об'єкта дослідження.

Наприклад, у роботах основна мета яких *суспільно-географічна характеристика адміністративного району (області)*, основним завданням 3 розділу є – економіко-географічний аналіз господарства, його функціонально-галузевої, функціонально-територіальної, функціонально-управлінської структур, сучасні ринкові процеси як регіонального розвитку так і галузей, підприємств зокрема. Це дослідження включатиме такі послідовні етапи аналізу(як приклад):

1. Визначення та загальна характеристика галузей спеціалізації (основні галузі), які розраховують або статистичними методами обчислення спеціальних показників (індексів), або питомої ваги кожної з груп галузей у загальнообласному (державному) виробництві; допоміжні та супутні виробництва, які у сукупності з основними відображають комплексний розвиток території.

2. Місце та рейтинг адміністративного району в господарському комплексі області (валовий регіональний продукт, компонентна структура господарського комплексу – в динаміці за останніх 3–5рр., і у порівнянні з іншими адміністративними районами(областями)).Місце регіону в державному або обласному промисловому виробництві відображає спеціалізацію промислового

виробництва регіону, розвиток та розміщення промислових підприємств, диспропорції в розвитку і розміщенні виробництв і виробничих ресурсів. Таке завдання виконується за допомогою аналізу показників розвитку галузей промисловості та конкретних підприємств:

- загальної характеристики промисловості та її функціонально-компонентної структури. Промислові підприємства, які належать до тієї чи іншої галузі із зазначенням форми власності необхідно аналізувати відповідно;

- забезпеченості сировиною;

- обсягів існуючого об'єму виробництва продукції в галузі (у товарному або в грошовому вираженні);

- собівартості одиниці продукції, тобто сумарної вартості сировини, матеріалів, витрат на оплату праці і реалізацію одиниці продукції;

- матеріалоемності виробництва, тобто витрат сировини на одиницю продукції;

- енергоемності і водоемності виробництва, тобто витрат електроенергії і води на одиницю виробленої продукції;

- рентабельності виробництва(відношення прибутку до собівартості);

- вартості основних виробничих фондів і фондівіддачі (відношення кількості виробленої за 1 рік продукції до вартості витрачених основних фондів);

- фінансового стану(кількості основних і оборотних коштів на рахунках підприємств галузі, перспектив інвестицій, рівня прибутковості виробництв тощо);

- співвідношення досягнутого рівня виробництва з вимогами держави і ринку;

- технічного стану підприємства галузі (наявність шкідливих викидів, структури техніки і устаткування, реальність освоєння випуску нових видів продукції тощо);

- забезпеченості підприємства галузі трудовими, паливно-енергетичними, водними, мінерально-сировинними та іншими необхідними ресурсами;

- потреби галузі в перевезеннях і забезпеченості транспортом, наявності і міцності комерційних зв'язків з постачальниками і споживачами продукції та інші.

У кінцевому підсумку необхідно виділити територіальну структуру промисловості та її елементи – основні промислові вузли, центри, пункти та позначити на самостійно сформованій картосхемі.

1. Аналіз розвитку та розміщення сільського господарства відображає:

- структуру та спеціалізацію сільськогосподарського виробництва регіону;
- основні галузі та головні культури;
- місце району(області) в обласному (державному) виробництві сільськогосподарської продукції.

Щоб визначити виробничу структуру і спеціалізацію сільськогосподарського виробництва адміністративного району, за районними річними зведеними звітами останніх 3–5 років необхідно співставити питому вагу рослинництва, тваринництва в цілому, а також їх основних галузей(підгалузей) у показниках обсягу реалізованої сільськогосподарської продукції, вартості валової та товарної продукції тощо, до загальнообласних показників. Встановити, чи відповідає ця спеціалізація виробничому напрямку всієї зони спеціалізації сільського господарства та природно-економічним умовам регіону дослідження

Аналіз галузей рослинництва потребує статистичної інформації щодо структури посівних площ, урожайності та валових зборів сільськогосподарських культур, у тому числі по сільських радах, або населених пунктах.

Територіальні відмінності цих показників зручно простежувати у вигляді серії самостійно сформованих картосхем, яка включатиме діаграми динаміки змін показників за роками та виділятиме ареали значного поширення окремих культур і у письмовій частині пояснити такий розподіл.

Окремої уваги у цьому параграфі заслуговують питання інтенсифікації галузей рослинництва: меліоративні роботи, внесення добрив, рівень механізації.

Розвиток тваринництва характеризують показники:

- напрям спеціалізації тваринництва;
- кількість поголів'я худоби за видами і структурою стада;
- кормова база тваринництва, у т.ч., природні кормові угіддя та структура кормових культур;

Загалом у визначеному параграфі основні економічні показники окремих господарств (в т. ч., господарюючих суб'єктів різних форм

власності) порівнюють із середніми районними значеннями, роблять висновки про результати ведення сільськогосподарського виробництва в різних частинах території дослідження, з відповідними поясненнями(доцільно побудувати карту та ряд діаграм).

2. Розвиток та рівень сформованості транспортної системи:

-розміщення основних транспортних магістралей(наявність шляхів сполучення міжнародного, державного та місцевого значення, в тому числі внутрішні та зовнішні зв'язки, які вони формують, вид покриття дорожньої мережі), густота транспортної мережі в т.ч., порівняно з іншими адміністративними районами та загальнообласним показником;

- наявність транспортних засобів різних видів транспорту та їх цільове призначення;

- показники діяльності наявних видів транспорту (обсяг перевезень, пасажиро-, вантажообіг, вантажо-, пасажиронапруженість, транспортна доступність та інші);

- наявність транспортних вузлів;

- рівень розвитку транспортної інфраструктури;

3. Аналіз галузей соціальної сфери має на увазі:

- наявність, розміщення, кількість дошкільних закладів, шкіл та інших закладів вищого освітнього ступеня в т.ч., ступінь забезпеченості конкретних показників на 1(1000) особу, осіб населення району(області), кадрове забезпечення;

- сфера культури (бібліотеки, будинки культури, музеї, кіноустановки тощо), культурно-мистецька діяльність, в т.ч., ступінь забезпеченості конкретних показників на 1(1000) особу, осіб населення, кадрове забезпечення;

- ступінь розвитку та розміщення медичних закладів, кадрове забезпечення, в т.ч., ступінь забезпеченості конкретних показників на 1(1000) особу, осіб населення;

- наявність будинків побуту, закладів харчування та торгівлі;

- підприємницька діяльність тощо.

4. Інвестиційно-інноваційна та зовнішньо-економічна діяльності – необхідна складова сучасних регіональних досліджень, у яких відображають;

- види інвестиційних надходжень з конкретними інвестиційними вкладеннями у галузі економічної діяльності або конкретні підприємства;

- інноваційні проекти;

- сальдо зовнішньо-економічної діяльності та географічну структуру експорто-імпортних операцій товарів і послуг;

5. Особливості ринкових трансформаційних процесів території дослідження, яка включатиме процеси роздержавлення та приватизації землі, зміни форм власності, як у сільському господарстві так і у промисловості.

Інформація, яка досліджується та аналізується, повинна відповідати законодавчій базі і стосуватися щонайменше останніх 3–5 років, що передують моменту виконання роботи. Тому в тексті необхідно обов'язково зазначити, станом на який рік аналізуються запропоновані показники.

Статистичні матеріали з елементами їх обробки (формули, таблиці, графіки, діаграми) можна розміщувати або в тексті роботи (основні), або виносити їх як додатки (допоміжні).

Обсяг третього розділу – до 25 сторінок від загального матеріалу.

Четвертий розділ – це розробка і апробація комплексної програми виконаного дослідження. Розділ складається з 2 підрозділів. Перспективні пропозиції розробляються з додержанням вимог комплексності та обґрунтованості. Вони можуть складатися із різних елементів: організаційних, економічних, соціальних, екологічних, природоохоронних. У дослідженні магістрів, які навчаються за освітньою програмою «Економічна та соціальна географія» зміст пропозицій роботи залежить від специфіки об'єкта та предмета дослідження й зумовлені результатами теоретичної та аналітичної частин випускної роботи. У дослідженні магістрів, які навчаються за освітньою програмою «Географія. Економіка» перший підрозділ – це систематизація та узагальнення наукових результатів, які проявляються у формуванні перспективних шляхів розвитку об'єкта дослідження та оптимізації його функціонування. Другим підрозділом магістерського дослідження визначеної спеціальності повинна бути педагогічна складова, основною метою якої є розкриття методичних особливостей використання матеріалів дослідження у навчально-виховному процесі вищої (середньої) школи. При написанні підрозділу необхідно виконати наступні завдання:

1. На основі аналізу *навчальної програми* відобразити зміст матеріалу дослідження, який є структурною складовою певної навчальної дисципліни (дисципліну обирає викладач та магістр) (Додаток К). Дати оцінку методичного та методологічного значення інформації, зібраної у ході дослідження, у тому числі і у структурі

інших навчальних предметів відповідного напрямку підготовки (для ВУЗу).

2. Обґрунтувати *доцільність* використання матеріалів дослідження для забезпечення компетентісно-зорієнтованого навчання географії та економіки (Додаток Л). Охарактеризувати відповідні географічні компетентності, які будуть отримані студентами (школярами).

3. На основі матеріалів дослідження розкрити методичні особливості використання системи *дидактичних інструментів* при формуванні компетентностей студентів (учнів).

4. Охарактеризувати *технології* впровадження у навчально-виховний процес інноваційних підходів (у поєднанні з традиційними), які спрямовані на *активізацію* пізнавальної діяльності особистості та на її підготовку до практичної діяльності.

5. Обґрунтувати сукупність дидактичних умов, які сприяють *ефективному* використанню матеріалів дослідження, виходячи із сучасних вимог вищої (середньої) школи.

Обсяг четвертого розділу – до 20 сторінок від загального матеріалу.

Кожен розділ випускної кваліфікаційної роботи, який починають з нової сторінки, має самостійне значення, але всі вони повинні бути логічно підпорядковані основній меті та завданням, спрямованості теми.

Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку. У кінці кожного розділу формулюються висновки із стислим викладенням наведених у розділі результатів.

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, одержані внаслідок дослідження. За змістом висновки мають бути пов'язані зі структурою роботи і впливати із завдань дослідження. Висновки повинні бути стислими та повною мірою відповідати поставленим завданням. Необхідно зазначати не тільки позитивне, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації з їх усунення.

Список використаних джерел – це впорядкований список літератури, в якому бібліографічні записи систематизовані за певною ознакою (алфавітною, хронологічною, тематичною та т. ін.). Найчастіше використовується алфавітна розстановка, тобто в алфавіті прізвищ авторів і заголовків.

Список включає цитовану, згадувану та вивчену автором літературу. Зміст списку визначається автором роботи.

Особлива увага приділяється відображенню літератури останніх 3–5 років, як показник інформованості автора про сучасний стан досліджуваної теми.

Список відображає всі види документів, незалежно від форми (способу) їх представлення та носія (друковані матеріали, географічні карти, електронні носії, інформація віддаленого доступу тощо).

Вказані у списку публікації подають в наступному порядку:

- роботи вітчизняних та іноземних авторів, надрукованих російською та українською мовами в загальному алфавіті, з урахуванням транскрипції написання;
- твори вітчизняних та іноземних авторів іноземними мовами, спочатку латинський алфавіт, потім східні мови, якщо є;
- інформація online;
- статистичні матеріали.

Офіційні та керівні документи рекомендовано виносити на початок списку. Роботи одного автора розташовуються за алфавітом назв, а автори-однофамільці – за алфавітом ініціалів. Скільки б робіт одного автора не було, обов'язково треба вказувати прізвище та ініціали, не замінюючи їх прочерками. Загалом приклади бібліографічного опису літературних джерел подано у Додатку Е.

В бібліографічному списку літератури використовується наскрізна нумерація всіх джерел. Наповнення бібліографічного списку до наукової роботи визначається автором. При оформленні бібліографічного списку доцільно його назвати «Список використаної літератури» або «Список використаних джерел».

Кількість використаних джерел повинна бути не менше 50 найменувань.

Додатки можуть включати матеріали основного характеру (базові статистичні дані у формі таблиць, діаграм, схем і т. п., щоб не переобтяжувати текстову частину), картографічний матеріал, таблиці допоміжних цифрових даних, ілюстрації, схеми допоміжного характеру тощо. Посилання на додатки в текстовій частині проекту є обов'язковим.

Карти, картосхеми є обов'язковими для випускної роботи із соціально-економічної географії. Студент повинен оформити не менше як 2–3 оригінальних карти за допомогою ГІС. Основні карти розміщуються в текстовій частині, допоміжні – у додатках.

Магістерське дослідження повинне включати **анотацію** українською та англійською мовами (1900-2000 символів, включаючи пропуски), яку підшивають у кінці роботи.

2. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Випускна кваліфікаційна робота повинна бути виконана й оформлена з додержанням вимог до наукових робіт.

Обов'язковою вимогою до випускної кваліфікаційної роботи є написання її державною мовою, за винятком списку використаної літератури, де використане джерело записується мовою видання. Цитати з цих джерел наводяться в тексті лише українською мовою.

Текст випускної роботи набирається на комп'ютері на одному звороті аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм). Сторінки обмежуються полями: ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 20, праве – 10 мм. Відстань між заголовком і текстом – 15–20 мм. Шрифт – чорного кольору. Щільність тексту однакова по всій роботі. Сторінка повинна містити не менше 28–30 рядків по 57–60 знаків у кожному (зурахуванням інтервалів). Рекомендована гарнітура – Times New Roman, кегль – 14, інтервал між рядками – 1,5, абзацний відступ 1,25.

Робота має бути надрукована чітко, без помилок і виправлень. Текст може ілюструватися кресленнями, рисунками, схемами, фотографіями, графіками, діаграмами та таблицями.

Випускна кваліфікаційна робота починається з **титульної сторінки** (Додаток А). Вона є першою сторінкою роботи, яку включають до загальної нумерації сторінок, але не нумерують. Далі номер сторінки проставляють у правому верхньому куті аркуша. За титульною сторінкою наводяться послідовно зміст, вступ, розділи в порядку подання, висновки, список використаних джерел, додатки. Всі вони починаються з нової сторінки, а кожен з підрозділів – після закінчення попереднього.

Текст основної частини випускної кваліфікаційної роботи складається з **розділів та підрозділів**. Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкуються малими літерами (крім першої великої) з абзацу. В кінці заголовка

крапки не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, пунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Відстань між заголовком та текстом повинна бути 3–4 інтервали(за винятком заголовка пункту).

Посилання на літературні джерела в тексті наводяться у квадратних дужках []. Це може бути посилання на джерело загалом або на джерело із зазначенням конкретної сторінки. Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та посилатися на першоджерело. Порушення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату й до недопуску роботи до захисту.

Наприклад: «Тіньовий сектор економіки України у 1999 р. становив 47 % , с. 453]»; «Мікроекономічні наслідки девальваційного шоку для України розглянуті Ю. Біленком у статті [1]»; «Мікроекономічні наслідки девальваційного шоку для України розглянуто у працях Ю. Біленка та М. Павловського [1; 6]»; «Проблеми сучасних міжнародних відносин розглядаються у працях [1; 2; 7]»; «Проблеми сучасних міжнародних відносин розглядаються у працях [1–7]». Цифри у квадратних дужках відповідають порядковому номеру джерела у списку використаних джерел.

У випадку непрямого цитування (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути уважним щодо думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело; цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім. Якщо автор роботи виділяє деякі слова, то обов'язково

зазначає це у тексті, наприклад: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

Ілюстрації. До ілюстрацій належать креслення, рисунки, схеми, фотографії, графіки, діаграми.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. За потреби ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (текст під рисунком). Ілюстрації і таблиці слід наводити в роботі безпосередньо після тексту за першою згадкою або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації. Ілюстрацію, більшу за формат А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках. Ілюстрації позначають словом «Рис.» або «Мал.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис.1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер рисунка, його назва і пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ним. Якщо в роботі один рисунок, то його нумерують за загальними правилами. Наприклад: Рис.1.1.

Таблиці. У таблицях наводяться цифрові дані. Кожна таблиця повинна мати назву та номер, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назва і слово «Таблиця» починаються з великої літери. Слово «Таблиця» і її номер, що вказує розділ, друкують праворуч. Наприклад: «Таблиця 2.3». Назви не підкреслюють.

Заголовки колонок повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з малих, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони самостійні. Висота рядків – не менше 8 мм. Колонку з порядковими номерами рядків до таблиці не включають.

Таблицю розміщують після першого згадування у тексті так, щоб її можна було читати без повороту опалітуреного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. В такому разі зазначають: «Продовження табл.» Таблицю з великою кількістю колонок можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ньому ставиться риска (–). На всі таблиці повинні бути

посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Формули. Формули і рівняння треба виділяти з тексту вільними рядками та позначати певним номером, написаним у дужках. Наприклад: « $Tr = Код \times Цод$, (3.1.), де Tr – товарообіг роздрібний; Код – кількість проданих одиниць товару; Цод – ціна одиниці товару». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба наводити безпосередньо під формулою у послідовності, наведеній у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Вище і нижче від кожної формули потрібно залишити пробіл. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (–), множення ($\times$) або ділення (:).

Формули (якщо їх більше ніж одна) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (3.1)».

Список використаних джерел. Наукове дослідження завершується списком використаних джерел. Основна вимога до використаних джерел – єдине оформлення і дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис видань.

Правила складання бібліографічного опису регламентуються державним стандартом «ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (Додаток Е).

Додатки є продовженням випускної кваліфікаційної роботи та подаються на її прикінцевих сторінках, зазначаючи їх у порядку посилань у тексті.

Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додатки».

Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Ї, Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д.

Загальні вимоги щодо оформлення карт (картосхем).

Головні вимоги до написів і підписів усіх типів:

- вони повинні бути чіткими, легко читатися і не перевантажувати карту, тобто не «забивати» зміст карти;
- оформляються акуратним друкованим шрифтом;
- розмір напису має відповідати величині й важливості об'єкту, розмір літер має бути однаковим, проміжки між літерами теж;
- написи не повинні перекривати контури та інші позначення;
- написи назв міст, сіл, невеликих озер та інших об'єктів, які займають на карті невелику площу, розташовують у напрямку паралелей. Якщо на карті паралелі не зображені, написи розташовують паралельно нижній рамці карти. Початок написів цих об'єктів повинен бути поблизу самого об'єкта (написи міст бажано починати праворуч від пунсона. У випадку, якщо напис довгий, можна ставити перші букви, розташувавши його в легенді);
- назви об'єктів, які мають форму кривих ліній, розташовують на самому зображенні об'єктів або вздовж їхнього напрямку;
- назви об'єктів, що мають на карті площинну форму підписують у середині зображення. При цьому літери назви повинні бути розташовані так, щоб сам підпис розкривав чітко форму та розмір об'єкта;

Кордони та межі. Обов'язково наводяться («піднімаються») червоним кольором: державні, обласні, природних зон, заповідних територій тощо. Необхідно надписувати назви всіх сусідніх країн.

Умовні знаки. Наносячи на контурні карти будь-які умовні знаки, варто дотримуватися тих форм, які прийняті в підручнику й атласах. Особливо важливо стежити за тим, щоб кожен умовний знак був правильно розміщений, тому що помилки щодо цього дуже спотворюють картину розміщення корисних копалин. Треба звертати увагу на ті орієнтири, що допомагають установити розміщення умовних знаків. Основа будь-якого прямолінійного знака повинна бути паралельною паралелям.

Щоб чітко і красиво наносити на контурну карту умовні знаки корисних копалин, можна застосовувати трафарети.

Промислові центри позначають пунсонами. За необхідності пунсони можуть бути розділеними на сектори залежно від переважання частки окремої галузі. Сектори зафарбовують (кольорами, узгодженими

із кольорами атласу) чи заштриховують. Іноді замість пунсонів ставлять перші букви назв тих галузей, що є головними для цього центра: машинобудування –М, металургія – Мт, хімічна –Х тощо.

При позначенні на контурних промислових центрів, варто звернути увагу на наступні особливості:

- не слід позначати на картах країн, районів усі центри, нанесені в атласі чи навчальному посібнику. Позначають лише найбільші центри;

- пунсони поділяють на два, три, максимум – чотири сектори, причому позначають лише самі основні галузі виробництва; краще прийняти дві градації діаметрів пунсонів: великі та найбільші промислові центри.

Ареали сільськогосподарських районів оконтурюють тонкою лінією. Сільськогосподарська спеціалізація районів може бути позначена: розфарбуванням, що є трудомістким заняттям; написами на площі ареалу провідних галузей і культур і розфарбуванням прикордонних смуг цих ареалів (з обов'язковим поясненням у легенді значення кожного кольору)

Залізничні магістралі вибирають тільки найголовніші та позначають червоними лініями. Напрямок вантажопотоків – масштабними стрілками, що означатиме різні види вантажів.

Судноплавні ділянки річок позначають потовщеною синьою лінією, порти і пристані – значками «якорів».

Легенда. Під час складання легенди звертають увагу на такі моменти:

- всі умовні знаки карти, за винятком загальноприйнятих, і всі скорочення повинні бути пояснені;

- кожне нове пояснення потрібно розташовувати в стовпчик з нового рядка. Якщо готового «поля» легенди не вистачить, слід продовження легенди перенести на зворотний бік;

- бажано дотримуватися визначеного порядку щодо пояснення умовних знаків: спочатку умовні знаки, пов'язані з природним середовищем, далі – з галузями промисловості, потім сільського господарства і транспорту.

3. ЗАХИСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ ТА ДОПУСК ДО ЗАХИСТУ

Безпосередній контроль за ходом виконання випускної кваліфікаційної роботи здійснює науковий керівник. Два рази на рік

він інформує кафедру про успішність виконання завдань випускної кваліфікаційної роботи. У випадку, коли студент не справляється із термінами виконання завдань, з причин неорганізованості та недисциплінованості кафедра має право не пізніше як за 20 днів до засідання ДЕК, не допустити студента до захисту випускної роботи, що обов'язково фіксується у протоколі кафедри. Це може бути підставою для службового подання про відрахування студента за невиконання навчального плану.

Визначена проблема обов'язково обговорюється на засіданні членів кафедри за участю керівника випускної кваліфікаційної роботи.

Попередній захист дослідження повинен відбутись згідно встановлених термінів, але не пізніше ніж за 3 тижні до початку роботи ДЕК. Студент на попередній захист, який відбувається за участі наукового керівника на випусковій кафедрі, має представити віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи. Захист включає такі процедурні моменти, як – виступ автора про основні положення роботи; обговорення та відповіді доповідача на питання членів кафедри; виступ наукового керівника про якість виконання роботи та можливість її допуску до захисту перед ДЕК. Відповідно після цього кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ДЕК, встановлює час для виправлення зауважень та термін подачі роботи, оформленої згідно вимог, на випускаючи кафедру. Обов'язковим моментом попереднього захисту є обговорення результатів дослідження на факти порушення академічної доброчесності (плагіат, фабрикування, обман) в кваліфікаційних роботах. Виконавець кваліфікаційної роботи повинен дотримуватися етичних принципів та визначених правил і норм законодавства про авторське право, якими керуються учасники освітнього процесу під час навчання. Дотримання академічної доброчесності виконавцем кваліфікаційної роботи передбачає: самостійність її виконання; застосування посилань на джерела інформації у разі використання чужих ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати та власний внесок дослідження. Студент – автор кваліфікаційної роботи несе відповідальність за відомості, викладені у роботі, ухвалені рішення й правильність приведених розрахунків. Кваліфікаційна робота студента допускається до захисту лише після її перевірки на плагіат, яка здійснюється керівником роботи особисто. Для убезпечення себе від порушень норм академічної доброчесності, студент може самостійно здійснити перевірку роботи на плагіат.

Висновок про самостійність виконаної роботи(нормоконтроль) додається до переліку обов'язкових документів.

Після остаточної перевірки випускної кваліфікаційної роботи науковий керівник підписує її і складає письмовий відгук (Додаток Е). У відгуку зазначається тема випускної кваліфікаційної роботи; визначається обсяг тексту, кількість табличного матеріалу, графіків та діаграм, карт, їхня відповідність завданням з усіх розділів роботи; коротко відображаються переваги та недоліки роботи; оригінальність прийнятих рішень та підходів; якість оформлення; загальна грамотність і науковий рівень. Керівник роботи аналізує ступінь самостійності виконання випускної кваліфікаційної роботи, але оцінки не виставляє.

За місяць до захисту та засідання Державної екзаменаційної комісії випускна кваліфікаційна робота передається завідувачу випускаючої кафедри, який вирішує питання про допуск студента до захисту, підписує титульний аркуш випускної кваліфікаційної роботи (Додаток К).

Підписану випускну кваліфікаційну роботу завідувач випускаючої кафедри направляє на рецензію (Додаток З). Склад рецензентів затверджується на засіданні кафедри (під час попереднього захисту роботи) за поданням наукового керівника і формується з фахівців виробництва, наукових установ, а також професорів та доцентів інших вищих навчальних закладів. Співробітники випускаючої кафедри, будь-якого освітнього ступеня не мають права надавати рецензії. Список рецензентів за поданням завідувача випускової кафедри затверджує декан факультету.

У рецензії повинні бути коротко відзначені переваги та недоліки роботи, обсяг, якість її оформлення, відображені уявлення рецензента про загальну, фахову й виробничу підготовку випускника, ступінь його самостійності у процесі виконання роботи, вміння користуватись літературними джерелами. Усі зауваження повинні бути конкретно аргументовані. Рецензент підписує рецензію, обов'язково зазначивши свою посаду, ім'я та прізвище та рекомендує одну з оцінок «відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо» «задовільно», «незадовільно». Негативне оцінювання роботи не є підставою до її недопуску до захисту перед ДЕК.

Завідувач випускаючої кафедри ознайомлює з рецензією випускника заздалегідь та незважаючи на оцінювання рецензента направляє випускну кваліфікаційну роботу до захисту перед ДЕК.

Не пізніше як за місяць до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації виконану магістерську роботу, яка включатиме анотацію англійською та українською мовами (обсягом 1900 – 2000 знаків з пробілами кожна, ключовими словами) та рецензію із зазначеною оцінкою.

3.2. ОФОРМЛЕННЯ ДЕМОНСТРАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

Рекомендований обсяг демонстраційних матеріалів для випускної кваліфікаційної роботи 5–8 аркушів (або до 10 слайдів презентації) формату А1 з необхідною кількістю табличного матеріалу, графіків і діаграм, карт. Крім того, на захисті бажано демонструвати ілюстрації, фотоматеріали, які полегшать формування цілісного уявлення про роботу.

Усі демонстраційні матеріали повинні бути акуратно та грамотно оформлені. Кожному елементу демонстраційних матеріалів має бути приділена увага в доповіді.

3.3. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ

До захисту випускних кваліфікаційних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану. Списки студентів, допущених до захисту, подає декан або керівник навчального підрозділу (Додаток Е).

Безпосередньо на захист мають бути подані такі документи, як – зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи, у тому числі до нього мають прикладатись подання голові ДЕКу щодо захисту (довідка про успішність, висновок наукового керівника, висновок кафедри про виконану магістерську); письмову рецензію із зазначенням оцінки; антиплагіатний висновок; навчальну картку студента; зведену відомість про виконання студентом навчального плану та його успішність, яка завірена деканом факультету.

Магістри зобов'язані представити членам ДЕКу підтвердження своїх публікацій (безпосередньо самі статті, методичні розробки і т.д.).

Захист відбувається у заздалегідь указаній аудиторії, тому доцільно в переддень захисту проаналізувати варіанти розміщення демонстраційних матеріалів.

Процедура захисту включає:

- доповідь студента про зміст та результати роботи;
- запитання до автора;
- оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;

- відповіді студента на запитання членів ДЕК та присутніх;
- заключне слово студента;

На захист готують доповідь, яка повинна висвітлювати всі основні моменти роботи й займати не більше 10 хв. Як правило, доповідь складається із трьох чітко відокремлених частин: вступна частина (1,5–2,0 хв), аналіз власних результатів (3,5–4,0 хв) та висновки (1,0–2,0 хв).

Вступна частина містить усю інформацію, необхідну для розуміння роботи. Вона складається з таких частин:

- вступ та стан вивченості проблеми (3–4 речення);
- мета та завдання роботи (3–4 речення);

Завершується вступна частина доповіді реченням на зразок: «Отже, перейдемо до розгляду отриманих даних».

В основній частині доповіді потрібно зосереджувати увагу лише на ключових моментах матеріалу, які дають змогу чітко уявити обсяг проведених досліджень та їх найцікавіші результати.

Під час виступу рекомендується активно використовувати демонстраційні матеріали. Подробиці в доповіді дозволяється опускати. Відповідати на запитання треба лаконічно, по суті.

Під час захисту указку тримають у правій руці, поведінка повинна бути стриманою, одяг – акуратним, мова – чіткою, грамотною, виступ – ясно поділеним на окремі частини паузами.

На завершення потрібно подякувати присутнім за увагу.

3.4. ПРИНЦИПИ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

На оцінку випускної кваліфікаційної роботи впливають такі чинники:

- знання спеціальності та предмета досліджень;
- загальногеографічна та економгеографічна ерудиція;
- загальна грамотність та мовна культура;
- оцінка рецензента;
- оцінка відповідей на поставлені запитання;
- оцінка оформлення демонстраційних матеріалів та вміння оперувати ними;
- оцінка оформлення роботи.

Оцінювання захисту випускної кваліфікаційної роботи здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті

системою контролю знань за 100-бальною з переведенням у шкалу ECTS та розширену лінгвістичну оцінку:

- 90–100 балів (A) – *відмінно* – відмінне виконання з незначними помилками;

- 82–89 балів (B) – *дуже добре* – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;

- 75–81 балів (C) – *добре* – в цілому змістова робота зі значними помилками;

- 67–74 балів (D) – *достатньо* – чітко, але зі значними недоліками;

- 60–66 балів (E) – *задовільно* – виконання відповідає мінімальним критеріям;

- менше 60 балів (FX) – *незадовільно*.

Рішення про оцінку випускної кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні ДЕК відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії. За умови однакової кількості голосів голос голови комісії є вирішальним.

Перездача випускної кваліфікаційної роботи з метою покращення оцінки не дозволяється.

3.5. ПОРЯДОК І ПРАВИЛА ПОВТОРНОГО ЗАХИСТУ

У тих випадках, коли державна комісія встановлює невідповідність випускної кваліфікаційної роботи вимогам державної атестації і оцінюється у «незадовільно», студент вважається неатестованим, про що зазначається у протоколі засідання ДЕК. У такому випадку державна комісія вирішує чи може студент подати до повторного захисту ту ж випускну кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він повинен розробити нову тему, яка встановлюється випускаючою кафедрою.

Студент, який не захистив випускної роботи, допускається до повторного захисту протягом трьох років після закінчення університету, але не раніше як під час наступної державної атестації.

Студент, який отримав незадовільну оцінку за кваліфікаційне дослідження отримує академічну довідку встановленого зразка та його відраховують з університету.

3.6. ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Випускна робота після захисту зберігається в науковій бібліотеці СНУ ім. Лесі Українки. Випускнику дозволяється, за його бажанням, зняти копію зі своєї роботи.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

На правах рукопису¹

ДОВГУН ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА

КОМПЛЕКСНИЙ РОЗВИТОК МЛИНІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Робота на здобуття освітнього ступеня «_____»

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри
(_____)_____

ПІБ

ЛУЦЬК-2017

28

Додаток Б

Зразок заяви про затвердження теми та наукового керівника

Декану

(назва факультету)

Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

(прізвище, ініціали)

студента (ки) _____ групи
спеціальності _____
освітньої програми _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему магістерської роботи

Науковим керівником прошу призначити

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Підпис

Завідувач кафедри

Керівник випускної кваліфікаційної роботи

Додаток В

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Факультет _____
Кафедра _____
Освітній ступінь _____
Спеціальність _____
(код і назва)
Освітня програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)
СТУДЕНТУ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту)

Керівник роботи (проекту)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання студентом роботи (проекту)

3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

3. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка

Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

*Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи
Спеціальності 014 «Середня освіта»*

Зміст

ВСТУП	3
Теоретико – методологічна частина	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО РОЗВИТКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ	4
1.1. Суспільно-географічні основи формування господарського комплексу адміністративного району	4
1.2. Методика дослідження	11
Висновки до Розділу 1	16
Дослідницько – аналітична частина	
РОЗДІЛ 2. УМОВИ ТА ЧИННИКИ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ МЛИНІВСЬКОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО РАЙОНУ	18
2.1. Природно – географічні умови	18
2.2. Соціально–економічні чинники	22
Висновки до Розділу 2	25
РОЗДІЛ 3. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТКА ЕКОНОМІКИ ТЕРИТОРІЇ	27
3.1. Промисловість	27
3.2. Сільське господарство	33
3.3. Соціальна сфера	39
3.4. Транспортна система	46
3.5. Інвестиційна та зовнішньоекономічна діяльності	48
3.6. Екологічна ситуація та охорона навколишнього середовища	52
Висновки до Розділу 3	53

РОЗДІЛ 4. РОЗРОБКА ТА АПРОБАЦІЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	
4.1. Перспективи розвитку Млинівського району Рівненської області...54	
4.2. Методика застосування дослідження «Комплексний розвиток Млинівського району Рівненської області» у навчально-виховному процесі (Вищої або середньої загальноосвітньої) шкіл.....62	
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	78

Типові приклади бібліографічного опису документів

Документи за заголовком

Один автор:

Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності : навч. посіб. : для студ. ВНЗ / Б. В. Гринів ; М-во освіти і науки України. – Київ : Центр учб. літ., 2011. – 392 с.

Два автори:

Кравчук Я. Рельєф Солотвинської улоговини Українських Карпат : монографія / Я. Кравчук, В. Чалик ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 84 с.

Три автори:

Школа І. М. Міжнародні економічні відносини : підручник / І. М. Школа, В. М. Козменко, О. В. Бабінська ; М-во освіти і науки України. – Вид. 2-е, переробл. і допов. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 544 с.

Документи за назвою

Чотири та більше авторів:

Зоологія хордових : підручник : [для студентів ВНЗ] / Й. В. Царик, І. С. Хамар, І. В. Дикий, І. М. Горбань ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 356 с.

Маркетингові технології економічного зростання : [монографія] / за ред. М. А. Окландера. – Одеса : Астропринт, 2012. – 376 с.

Основи історії і теорії держави та права : навч. посіб. / А. Ю. Олійник [та ін.] ; М-во внутріш. справ України, Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Центр учб. літ., 2015. – 200 с.

Опис за заголовком, що містить назву організації:

Природа Волині й Поділля: дослідження та охорона : матеріали Першої міжнар. наук.-практ. конф., Броди, 3-5 черв. 2015 р. / М-во екології та природ. ресурсів України [та ін.] ; [програм. комітет конф.: Ю. А. Шовган та ін.]. – Львів : Ліга-Прес, 2015. – 128 с. : іл.

Аналітичний опис

Складова частина книги:

Кісь Я. П. Поняття консолідованої інформації та інформаційного документування // Методи документування консолідованої інформації : навч. посіб. / Я. П. Кісь, Р. О. Голощук ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів, 2010. – С. 7–11.

Складова частина збірника, матеріалів конференції:

Костецька О. І. Типи національно свідомих українців у прозі Богдана Лепкого (генологічний аспект) / О. І. Костецька // Проблеми славістики : наук. часоп. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. акад. дім ; голов. ред. В. Зубович. – Луцьк, 2004. – № 1/2. – С. 86–90.

Рожко В. Біля витоків річки Прип'ять / В. Рожко // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Бібліотеки – осередки культури, освіти, науки: шлях довжиною у 75 років : наук. зб. : матеріали LIV Волин. наук. іст.-краєзнав. конф., присвяч. 75-річчю від дня заснування Волин. держ. обл. універс. наук. б-ки ім. О. Пчілки, 28 трав. 2015, м. Луцьк / [редкол.: Г. В. Бондаренко, А. М. Силюк, Л. А. Стасюк]. – Луцьк, 2015. – Вип. 54. – С. 6–21. – Бібліогр.: 6 назв.

Складова частина видань, що продовжуються:

Корчун В. С. Світова торгівля: протиріччя глобалізації / В. С. Корчун // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки ; голов. ред. І. Я. Коцан. – Луцьк, 2006. – № 7. – С. 181–184.

* * *

Гарбарук А. Витоки Ковельської повітової "Просвіти" (початок 1920-х рр.) / А. Гарбарук // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / СХУ ім. Лесі Українки ; редкол.: С. В. Гаврилюк [та ін.]. – Луцьк, 2016. – № 3 (328) : Серія : Історичні науки. – С. 50–53. – Бібліогр.: 11 назв.

Складова частина періодичних видань:

Опис статті з журналу:

Іванов В. Документ - об'єкт аналізу в соціології масової комунікації / В. Іванов // Журналістика. – 2002. – № 1. – С. 68–74.

Опис статті з газети:

Єгорова-Сасовська В. Волинька таємниця Романа Шухевича / В. Єгорова-Сасовська // Волин. газ. – 2007. – 11 жовт.

Словники

Географія: словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Х. : Халімон, 2006. – 175, [1] с.

Тимошенко З. І. Болонський процес в дії: словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – К. : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.

Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.

Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.

Атласи

1. Україна: екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню. науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України [та ін.]. – / (наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.). – К. : Варта, 2006. – 217, [1] с.

2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.

3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Х. : Ранок, 2005. – 96 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).

2. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи).

3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій: СОУ-Н ЕЕ 39.501:2007. – Офіц. вид. – К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. – VI, 74 с. – (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).

2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 - ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]] – К. : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).

3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT): ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України).

Каталоги

1. Межгосударственные стандарты : каталог: в 6 т. / (сост. Ковалева И. В., Павлюка В. А.; ред. Иванов В. Л.). – Львов : НТЦ «Леонорм-стандарт», 2006. – (Серия «Нормативная база предприятия»). Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с.

2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.

3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. – [Суми : Унів. кн., 2003]. – 11 с.

4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. – Донецк : Лебедь, 2005. – 228 с.

Неопубліковані видання

Дисертації та автореферати дисертацій:

Земба А. Б. Особистісна вимогливість як чинник професійної компетентності (на матеріалі держслужбовців центрів зайнятості) : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 / Земба А. Б. ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2010. – 190 с.

* * *

Вінцковський Т. С. Формування і діяльність місцевих органів влади першої УНР на півдні України : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Вінцковський Т. С. ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2016. – 32 с.

Електронні ресурси

Модест Левицький – повітовий лікар [Електронний ресурс] : відео / Телевіз. центр Ковель. – Електрон. відео дані (1 файл: 4:03 хв.) – [Ковель], 2001. – Режим доступу: http://pro.kovel.tv/2001/23-modest_levickij_-_povitovij_likar.html, вільний (дата звернення: 08.07.2016). – Назва з екрана.

Андрієнко В. М. Роль і місце інформації та документів у сучасних системах менеджменту [Електронний ресурс] / В. М. Андрієнко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 4. – С. 44–46. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2011_4_9 (дата звернення: 11.11.16). – Назва з екрана.

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Рецензія
на магістерську роботу студента

(назва спеціальності, освітньої програми)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема магістерської роботи _____

Актуальність теми _____

Наявність самостійних розробок автора _____

Практична цінність і основні висновки та рекомендації _____

Наявність недоліків _____

Оцінка рецензента (за розширеною лінгвістичною шкалою «відмінно», «дуже добре», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Рецензент _____

(підпис)

(прізвище, посада)

«___» _____ 20__ р.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

**Подання
голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту випускної
кваліфікаційної роботи (проекту)**

Направляється студент _____ до захисту випускної
(прізвище та ініціали)
кваліфікаційної роботи за спеціальністю _____
освітньою програмою _____
(назва)
на тему: _____
(назва теми)

Випускна кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на факультеті
(прізвище та ініціали студента)
_____ з 20__ року до 20__ року повністю виконав
навчальний план за напрямом підготовки (спеціальністю, освітньою програмою) з таким
розподілом оцінок за національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Методист факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Студент(ка) _____

Керівник роботи (проекту) _____
(підпис)

«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна робота розглянута. Студент (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної випускної кваліфікаційної роботи в ДЕК.

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)

(Ініціали, прізвище)
(підпис) «__» _____ 20__ року

Компетенція – сукупність знань, умінь, навичок та досвіду їх застосування учнем (студентом) у практичній діяльності [8, с. 476].

Географічні компетенції – це певні освітні норми, досягнення яких може свідчити про можливість правильного вирішення будь-якого завдання на основі застосування результатів здобутої географічної освіти [8, с. 11].

Компетентність – набуте визначеною мірою володіння певною компетенцією, що ґрунтується на об'єктивних можливостях учня (студента) та його особистісному ставленні до такої компетенції [8, с. 476].

Компетентність у перекладі з латинської *competentia* означає коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід. Компетентна у певній сфері людина має відповідні знання та здібності, що дозволяють їй обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній.

Предметно-географічні компетенції учнів: 1) географічні знання; 2) географічні вміння і навички; 3) географічне бачення світу (вміння мислити просторово й комплексно в географічному просторі); 4) емоційно-ціннісне ставлення учня до довкілля і людської діяльності у ньому (погляди, переконання, ідеали й ціннісні орієнтації); 5) досвід творчої діяльності учнів при вивченні географічних об'єктів, процесів та явищ [8, с. 13].

Предметно-географічні компетентності – це сукупність набутих географічних знань, умінь і навичок, специфічного географічного мислення та установок учнів, сформованих на певному рівні, що ґрунтуються на здібностях, життєвому досвіді школярів, необхідних для їх оптимальної діяльності у довкіллі, що передбачатимуть наслідки такої діяльності. Необхідною ознакою географічних компетентностей є їх *рівень*, який тлумачиться як ступінь досягнення учнями певної освітньої норми (компетенції) географічного спрямування [8, с. 13].

Дидактичні інструменти навчання географії – методи, методичні прийоми, засоби та форми організації навчання [8, с. 474].

Методи навчання географії – це упорядкована взаємопов'язана діяльність учителя (викладача) та учня (студента) у процесі навчання географії, спрямована на досягнення навчальної мети [8, с. 94]. Під

прийомом навчання розуміють певну частину (деталь) методу. За характером навчально-пізнавальної діяльності учнів виділяють такі методи навчання, як – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький [8, с. 96].

Засоби навчання – це різні види джерел знань, які використовуються у навчальному процесі з метою формування в учнів (студентів) відповідних знань, умінь і навичок [3, с. 27].

Форми організації навчання – це зовнішній прояв узгодженої діяльності вчителя (викладача) і учнів (студентів), яка здійснюється у встановленому порядку і певному режимі [8, с. 296].

*Методичні пропозиції щодо виконання педагогічної
складової випускного кваліфікаційного дослідження*

До завдання 1.

Для прикладу візьмемо магістерське дослідження транспортної системи області. Такі матеріали можна використати при вивченні курсу Географія «Україна і світове господарство» (9 клас). Зокрема, згідно навчальної програми передбачено вивчення теми: Транспорт, його роль у національній економіці та формуванні світового господарства [1, с. 63 - 64]. Магістр здійснює відповідний відбір матеріалу (за програмою). Скажімо, навчальна програма у нашому прикладі передбачає: дискусії учнів щодо перспектив модернізації транспортної системи своєї місцевості; характеристику оптимального варіанту здійснення подорожі зі свого населеного пункту до місця відпочинку тощо [1, с. 63 - 64]. При відборі таких матеріалів робляться посилання на джерела.

До завдання 2.

Згідно теми магістерського дослідження потрібно дати коротку характеристику методичного досвіду використання відповідних матеріалів у вищій (середній) школі [8, 9].

До завдання 3.

На основі матеріалів дослідження розкрити методичні особливості використання системи *дидактичних інструментів* при формуванні компетентностей студентів (учнів). Це є основна частина методичного розділу.

Дидактичні інструменти навчання географії це: методи, методичні прийоми, засоби та форми організації навчання [8, с. 474]. При обґрунтуванні відповідних методичних підходів ми виходимо з того, що навчання визначається як активний пізнавальний процес [8, 9].

До завдання 4.

Технології впровадження у навчально-виховний процес інноваційних підходів (у поєднанні з традиційними), які спрямовані на *активізацію* пізнавальної діяльності особистості та на її підготовку до практичної діяльності.

Використати посібник Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи. Розділ 3.5 Інноваційні технології та методи навчання. – с. 274 – 349.

Методичні варіанти, що розроблені у посібнику, не є географічного змісту. Їх можна використати творчо, обґрунтувавши на основі матеріалів дослідження. Наприклад, у посібнику характеризується "прес"-метод як такий, що навчає студентіву ході дискусії аргументовано висловлювати свою думку; складається з таких висловлювань студентів (етапів): 1. «Я вважаю, що ...» (позиція). 2. «Тому що ...» (обґрунтування). 3. «Наприклад ...» (наведення фактів та аргументів). 4. «Отже, я вважаю ...» (висновки) (с. 292). Магістр не повинен списувати такий чи аналогічний прийом, проте може використати відповідну структуру для розкриття власної технології, що відповідає темі дослідження. При розкритті методики зосереджується увага на формуванні відповідних компетентностей.

До завдання 5.

Висновки: Рекомендації, які сприяють *ефективному* використанню матеріалів дослідження, та формуванню відповідних компетентностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Географія. 6 – 10 класи. Навчальна програма загальноосвітніх навчальних закладів // Географія. – 2017. – № 17 – 18 (333 – 334). – С. 2 – 67.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська – К.: Академвидав, 2004. – С. 177 – 190.
3. Кобернік С. Г. Методика викладання географії в школі: Навчально-методичний посібник / С. Г. Кобернік. – К.: Стафед-2, 2000. – 320 с.
4. Матеріали до організації навчального процесу у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки / упорядн. С. В. Гаврилюк, Л. О. Заєць. – Луцьк.: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 416 с.
5. Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають освітні ступені бакалавра, спеціаліста, магістра, від 27.08.2015 р.
6. Положення про випускні кваліфікаційні роботи, від 25.10.2017 р.
7. Садкіна В. І. Компетентності – обговорюємо, тлумачимо, звикаємо до нових підходів / В. І. Садкіна // Географія. – 2016. – № 19 – 20 (311 – 312). – С. 2 – 5.
8. Топузов О. М. Загальна методика навчання географії / О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – Київ: ДНВП «Картографія», 2012. – 512 с.
9. Туркот Т. І. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Основні етапи підготовки та виконання випускної кваліфікаційної роботи	4
1.1.Вибір теми.....	5
1.2.Визначення мети й основних завдань	5
1.3.Пошук та опрацювання інформації, систематизація літературних, довідкових, статистичних та інших матеріалів.....	6
1.4.Складання змісту випускної кваліфікаційної роботи	7
1.5. Вимоги до структури та змісту випускної кваліфікаційної роботи.....	7
2.Правила оформлення випускної кваліфікаційної роботи	16
3. Захист випускної кваліфікаційної роботи	22
3.1. Попередній захист та допуск до захисту	20
3.2. Оформлення демонстраційних матеріалів	24
3.3. Процедура захисту	24
3.4.Принципи оцінювання випускних кваліфікаційних робіт ..	25
3.5. Порядок і правила повторного захисту	26
3.6. Порядок зберігання випускних кваліфікаційних робіт.....	26
Додатки.....	27
Список використаних джерел	43

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ ПОДАТОК

Навчально-методичне видання

Упорядники

Барський Юрій Миколайович
Маковецька Лариса Олексіївна

Методичні вказівки до виконання та захисту випускних
кваліфікаційних робіт для магістрів денної та заочної форм навчання
освітніх програм «Географія. Економіка», «Економічна та соціальна
географія»

Друкується в авторській редакції

